

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [YVES BOT] SECINĀJUMI,
sniegti 2012. gada 15. maijā¹

Lieta C-502/10

**Staatssecretaris van Justitie
pret
Mangat Singh**

(Raad van State (Nīderlande) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Direktīva 2003/109/EK — To trešo valstu pilsoņu statuss, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji — Direktīvas piemērošanas joma — 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā paredzētā izņēmuma piemērošanas joma — Jēdziens “formāli ierobežota uzturēšanās atļauja”

1. Šī lieta sniedz Tiesai iespēju precizēt Padomes 2003. gada 25. novembra Direktīvas 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji², piemērošanas jomu.
2. Direktīvā ir paredzēts pastāvīgā iedzīvotāja statuss tādējādi, lai visi trešo valstu pilsoņi, kuri likumīgi un ilgstoši ir dzīvojuši dalībvalstīs, varētu iegūt šo statusu un to izmantot ar apmēram vienādiem nosacījumiem visā Eiropas Savienībā. Tādējādi, pamatojoties uz vienlīdzīgu attieksmi ar Savienības pilsoņiem, direktīvā tiek saskaņoti pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanas kritēriji un ar to saistītās tiesības.
3. Atbilstoši direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktam no tās piemērošanas jomas likumdevējs ir izslēdzis tādus trešo valstu pilsoņus, kas “uzturas tikai īslaicīgi, piemēram, kā aukles vai sezonas darba ņēmēji vai kā darbinieki, ko amatā iecēlis pakalpojumu sniedzējs, lai nodrošinātu pārrobežu pakalpojumu sniegšanu, vai kā pārrobežu pakalpojumu sniedzēji, vai kuru uzturēšanās atļauja ir formāli ierobežota”.
4. Šādā gadījumā un atbilstoši direktīvas 4. panta 2. punkta pirmajai daļai trešo valstu pilsoņu uzturēšanās periodus dalībvalstu teritorijā neņem vērā, aprēķinot pastāvīgā iedzīvotāja statusa saņemšanai nepieciešamo piecu gadu uzturēšanās periodu³.
5. Šajā lietā *Raad van State* [Valsts padome] (Nīderlande) lūdz Tiesu precizēt izpratni, kādu Savienības likumdevējs bija iecerējis piešķirt jēdzienam “formāli ierobežota uzturēšanās atļauja”, lai labāk varētu definēt direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā paredzētā izņēmuma tvērumu.
6. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir izteikts, izskatot strīdu par atteikumu izsniegt pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauju starp *Staatssecretaris van Justitie* (Tieslietu valsts sekretārs, turpmāk tekstā – “*Staatssecretaris*”) un *M. Singh*, Indijas pilsoni, kura formāli ierobežotā uzturēšanās atļauja tika pagarināta mazliet ilgāk nekā septiņus gadus.

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — OV 2004, L 16, 44. lpp.; turpmāk tekstā – “direktīva”. Direktīvā pēc pamata lietā aplūkojamo faktu iestāšanās ir tikuši izdarīti grozījumi ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 11. maija Direktīvu 2011/51/ES (OV L 132, 1. lpp.).

3 — Direktīvas 4. panta 1. punktā ir paredzēts, ka “dalībvalstīs piešķir pastāvīgā iedzīvotāja statusu tiem trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi un nepārtraukti tās teritorijā nodzīvojuši piecus gadus tieši pirms attiecīgā pieteikuma iesniegšanas”.

I – Valsts tiesības

7. Direktīva Nīderlandes tiesībās tika transponēta ar 2000. gada 23. novembra Likumu par vispārējiem grozījumiem Likumā par ārvalstniekiem (*Wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet*)⁴.

8. Saskaņā ar šī likuma 14. panta 2. punktu uzturēšanās atļauja uz noteiktu laiku tiek izsniegta, ievērojot ierobežojošus nosacījumus, kas saistīti ar iemeslu, kura dēļ uzturēšanās tiek atļauta. Atļaujas izsniegšanai var paredzēt citus nosacījumus. Atbilstoši minētā likuma 14. panta 3. punktam šo atļauju izsniedz ilgākais uz pieciem secīgiem gadiem.

9. Turklāt atbilstoši Likuma par vispārējiem grozījumiem Likumā par ārvalstniekiem 21. panta 1. punktam lūgumu izsniegt beztermiņa uzturēšanās atļauju var noraidīt arī, ja piecu gadu laikā pirms šī lūguma iesniegšanas ārvalstniekam ir bijušas formāli ierobežotas uzturēšanās tiesības.

10. Nīderlandes likumdevējs, pamatodamies uz šo likumu, pieņēma 2000. gada Dekrētu par ārvalstniekiem (*Vreemdelingenbesluit 2000*)⁵.

11. Atbilstoši šī dekrēta 3.5. panta 2. punkta d) apakšpunktam uzturēšanās tiesības, kam pamatā ir pagaidu uzturēšanās atļauja, ir pagaidu rakstura, ja tās ir piešķirtas ar ierobežojumu, kas saistīts ar algotu darbu kā garīgajam vadītājam vai kā reliģijas skolotājam, ja vien šīs uzturēšanās tiesības nav pamatotas ar Asociācijas padomes 1980. gada 19. septembra Lēmumu Nr. 1/80 par asociācijas izveidi⁶.

12. Saskaņā ar minētā dekrēta 3.33. panta 1. punktu šo atļauju piešķir tikai tad, ja ārvalstnieks rakstveidā apliecina, ka ir informēts, ka šī uzturēšanās tiek atļauta vienīgi darbībai kā garīgajam vadītājam vai kā reliģijas skolotājam konkrēti identificējamai grupai, ka uzturēšanās var tikt piešķirta tikai uz šo darbību veikšanas laiku, ka, beidzot šo darbību veikšanu, viņam ir jāpamet Nīderlandi un ka savas uzturēšanās Nīderlandē laikā viņam nav ļauts veikt cita rakstura darbības.

13. *Staatssecretaris* 2000. gada Apkārtrakstā par ārvalstniekiem (*Vreemdelingencirculaire 2000*) aprakstīja to pienākumu izpildes kārtību, kuri tam ir noteikti ar Likumu par vispārējiem grozījumiem Likumā par ārvalstniekiem un 2000. gada Dekrētu par ārvalstniekiem.

14. Saskaņā ar šī apkārtraksta B1/2.4. nodaļu apstāklis, vai trešās valsts pilsoņa uzturēšanās tiesības ir pagaidu vai nē, nav atkarīgs no viņam piešķirtās uzturēšanās atļaujas terminētā rakstura, bet gan izriet vienīgi no šī dekrēta 3.5. panta piemērošanas. Ja uzturēšanās atļauja ir tikusi izsniegta atbilstoši minētā dekrēta 3.5. panta 2. punktam, uzturēšanās tiesības līdz ar to ir pagaidu rakstura.

15. Ir jāatzīmē, ka šis regulējums tika grozīts ar 2010. gada 7. jūlija likumu⁷ un 2010. gada 24. jūlija dekrētu⁸, kuri tomēr vēl nav stājušies spēkā. Turpmāk garīgo vadītāju un reliģijas skolotāju uzturēšanās Nīderlandes teritorijā ir definēta kā principā beztermiņa un līdz ar to var ņemt vērā, piešķirot pastāvīgās uzturēšanās atļauju.

4 — *Stb.* 2000, Nr. 495.

5 — *Stb.* 2000, Nr. 497.

6 — Asociācijas padome tika nodibināta ar Līgumu, ar kuru izveido asociāciju starp Eiropas Ekonomikas Kopieni un Turciju, ko 1963. gada 12. septembrī Ankarā parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, kā arī EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses. Šis nolīgums Kopienas vārdā tika noslēgts, apstiprināts un ratificēts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu 64/732/EEK (OV 1964, 217, 3685. lpp.).

7 — *Stb.* 2010, Nr. 2009.

8 — *Stb.* 2010, Nr. 307.

II – Pamatlietas fakti un prejudiciālais jautājums

16. *M. Singh* 2001. gada 22. oktobrī saņēma pagaidu uzturēšanās atļauju garīgā vadītāja vai reliģijas skolotāja darbību veikšanai *Guru Nanak Gurudwara*. Šī atļauja vairākkārt tika atjaunota, ikreiz uz noteiktu laiku. 2007. gada 30. maijā, proti, piecus gadus un astoņus mēnešus pēc viņa ierašanās Nīderlandes teritorijā, *M. Singh* iesniedza lūgumu piešķirt viņam pastāvīgās uzturēšanās atļauju.

17. Ar 2007. gada 15. novembra lēmumu *Staatssecretaris* noraidīja šo pieteikumu un vēlreiz pagarināja iepriekš minētās uzturēšanās atļaujas derīguma termiņu līdz 2009. gada 19. janvārim. *Staatssecretaris* uzskatīja, ka *M. Singh*, būdams formāli ierobežotas uzturēšanās atļaujas turētājs, neietilpa direktīvas piemērošanas jomā.

18. Prasības, ko *M. Singh* cēla par šo lēmumu, ietvaros *Staatssecretaris* uzskata, ka jēdziens “formāli ierobežota uzturēšanās atļauja”, kas paredzēta direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā, paredz dalībvalstīm iespēju atsevišķu formāli ierobežotu uzturēšanās atļauju turētājiem liegt iegūt pastāvīgā iedzīvotāja statusu.

19. *Raad van State*, kura izskata strīdu, norāda, ka rīcības brīvība, kuras ietvaros dalībvalsts var piešķirt un atjaunot pagaidu uzturēšanās atļaujas – kas sniedz izredzes iegūt pastāvīgās uzturēšanās atļauju –, varētu apdraudēt direktīvas lietderīgo iedarbību un likt šķēršļus tajā paredzētajai pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanas nosacījumu saskaņošanai.

20. Norādījusi, ka direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā lietotais jēdziens “formāli ierobežota uzturēšanās atļauja” nav definēts, *Raad van State* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai jēdziens “formāli ierobežota uzturēšanās atļauja” [..] direktīvas [..] 3. panta 2. punkta e) apakšpunkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ir piemērojams arī termiņuzturēšanās atļaujai, kas saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem nedod tiesības uz pastāvīgās uzturēšanās atļauju, pat tad, ja šis termiņuzturēšanās atļaujas derīguma termiņš saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem būtībā var tikt pagarināts bez ierobežojuma, un pat tad, ja tādējādi no minētās direktīvas tiek izslēgta konkrēta personu kategorija, piemēram, garīgie vadītāji un reliģijas skolotāji?”

21. Rakstveida apsvērumus iesniedza *M. Singh*, Nīderlandes un Beļģijas valdības, kā arī Eiropas Komisija.

III – Analīze

22. Ar savu prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā Tiesai, vai direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums kā pamata lietā aplūkojamais, atbilstoši kuram pastāvīgā iedzīvotāja statuss netiek piešķirts trešo valstu pilsoņiem, kuriem ir formāli ierobežota uzturēšanās atļauja kā garīgajiem vadītājiem un reliģijas skolotājiem, kaut arī šo atļauju var vairākkārt pagarināt.

23. Tas, cik nozīmīga ir atbilde uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu, ir skaidrs.

24. Ir nepieciešams precizēt direktīvas piemērošanas jomu un it īpaši – noteikt tvērumu, kādu Savienības likumdevējs bija iecerējis piešķirt trešo valstu pilsoņu, kuriem ir formāli ierobežota uzturēšanās atļauja, izslēgšanai no pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanas. Šis precizējums ir neaizstājams, lai saskanīgi un vienveidīgi piemērotu pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanas kritērijus visās dalībvalstīs, un būtisks to trešo valstu pilsoņu tiesiskajai drošībai, kuri var pretendēt uz pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauju.

25. Savienības likumdevējs formāli ierobežotas uzturēšanās atļaujas jēdzienu nav definējis. Tas arī nav sniedzis norādes uz dalībvalstu tiesībām par šim jēdzienam piešķiramo nozīmi. Tādējādi minētās direktīvas piemērošanas vajadzībām minētais termins ir jāuzskata par autonomu Savienības tiesību jēdzienu, kas ir jāinterpretē vienveidīgi visu dalībvalstu teritorijās⁹. Turklāt tas paredz, ka jēdziena, kurš Savienības tiesībās nav definēts, nozīme un piemērošanas joma ir jānoskaidro, ņemot vērā it īpaši kontekstu, kādā tas tiek lietots, un ar tiesisko regulējumu, kura daļu tas veido¹⁰.

26. Pamatojoties uz šiem elementiem, es piedāvāju Tiesai noraidīt Nīderlandes un Beļģijas valdību rakstveida apsvērumos piedāvāto interpretāciju. Tās uzskata, ka direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunkts ļauj dalībvalstīm atsevišķas uzturēšanās atļaujas kvalificēt kā “formāli ierobežotas” neatkarīgi no šīs uzturēšanās faktiski pagaidu vai ilglaicīgā rakstura, ar mērķi izslēgt to turētājus no direktīvas piemērošanas jomas. Kaut arī ir tiesa, ka Savienības likumdevējs ir piešķīris dalībvalstīm rīcības brīvību izvērtēt, ciktāl zināmas pilsoņu kategorijas, kuru situācija nav konkrēti paredzēta direktīvā, var tikt izslēgtas no tās piemērošanas jomas, tomēr šī rīcības brīvība ir ierobežota ar pienākumu nodrošināt direktīvas lietderīgo iedarbību.

27. Tomēr iemeslu dēļ, kurus es izklāstīšu, manuprāt, nav nekādu šaubu par to, ka gan direktīvas mērķis, gan tās saturs un īpaši direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunkta teksts paredz, ka šajā normā ietvertais jēdziens “formāli ierobežota uzturēšanās atļauja” ir interpretējams tādējādi, ka tajā ietilpst dalībvalstu izsniegtas uzturēšanās atļaujas ar mērķi strādāt profesijā vai veikt darbības, kam ir nepieciešama pagaidu uzturēšanās dalībvalsts teritorijā.

28. Proti, direktīvas mērķis, kurš ir izklāstīts tostarp tās otrajā, ceturtajā un divpadsmitajā apsvērumā, ir ieviest sistēmu, kuras pamatā ir tādu trešo valstu pilsoņu integrācija, kuri ir likumīgi un ilgstoši dzīvojuši dalībvalstīs, lai veicinātu ekonomisko un sociālo kohēziju, kas ir viens no Savienības pamatmērķiem.

29. Šīs sistēmas pamatā ir pastāvīgā iedzīvotāja statusa piešķiršana. Vienota šī statusa definīcija visām dalībvalstīm ļautu nodrošināt taisnīgu attieksmi pret tajās likumīgi dzīvojošiem trešo valstu pilsoņiem, lai tie varētu iegūt šo statusu un to izmantot ar apmēram vienādiem nosacījumiem visā Savienībā. Šajā ziņā minētā statusa noteikšana ļautu trešo valstu pilsoņiem iegūt tiesisko drošību, izvairoties no tā, ka šāda statusa iegūšana tiktu atstāta dalībvalstu ziņā, ja ir faktiski izpildīti paredzētie nosacījumi¹¹.

30. Pastāvīgā iedzīvotāja statusa piešķiršana ļautu arī sniegt šiem pilsoņiem Savienības pilsoņu tiesībām pielīdzināmas tiesības un pienākumus plašā ekonomisku un sociālu jomu spektrā, kā, piemēram, nodarbinātība, mājokļi, sociālā aizsardzība vai sociālā palīdzība, un pēc iespējas tuvinātu to juridisko statusu. Šajā ziņā minētais statuss tiem nodrošinātu arī tiesisko drošību stingrākas aizsardzības pret izraidīšanu veidā.

31. Trešo valstu pilsoņu integrācija un no tās izrietošais pastāvīgā iedzīvotāja statuss tādējādi ir balstīti uz ilgstošas uzturēšanās kritēriju.

32. Savienības likumdevējs balstās uz principu, ka pēc pietekami ilga un nepārtraukta uzturēšanās perioda uzņemošās dalībvalsts teritorijā trešās valsts pilsonis ir izrādījis vēlēšanos ilgstoši apmesties šīs valsts teritorijā un apliecinājis savu nostiprināšanos tajā¹².

9 — Skat. 2011. gada 21. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-424/10 un C-425/10 *Ziolkowski un Szeja* (Krājums, I-14035. lpp., 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

10 — Turpat, 34. punkts un tajā minētā judikatūra.

11 — Skat. Priekšlikuma Padomes direktīvai par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir pastāvīgie iedzīvotāji (COM(2001) 127, galīgā redakcija, turpmāk tekstā – “Komisijas priekšlikums”) [Neoficiāls tulkojums], 5.2. punktu.

12 — Direktīvas sestais apsvērumus.

33. Trešās valsts pilsoņa uzturēšanās ilgums uzņemošās dalībvalsts teritorijā atklāj ar šo valsti nodibināto saikņu intensitāti un tādējādi arī zināmu integrāciju, jo persona ir izveidojusi ciešas saiknes ar minēto valsti. Jo ilgāku laiku Savienības pilsonis uzturas uzņemošajā dalībvalstī, jo vairāk tiek pieņemts, ka viņa saites ir ciešas, un jo vairāk viņš integrējas, līdz pat šāds pilsonis jūtas asimilēts valsts pilsonis un veido pilntiesīgu šīs dalībvalsts sabiedrības daļu.

34. Tādējādi Savienības likumdevējs ir vēlējies pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanu balstīt uz ilgstošas uzturēšanās uzņemošajā dalībvalstī kritēriju, jo direktīvas preambulas 4. apsvērumā ir atsauce uz pastāvīgu uzturēšanos, un tās 6. apsvērumā ir norādīts, ka “galvenajam kritērijam, lai iegūtu pastāvīgā iedzīvotāja statusu, būtu jābūt uzturēšanās ilgumam dalībvalsts teritorijā”.

35. Direktīvas 4. panta 1. punktā ir paredzēts princips, atbilstoši kuram dalībvalstīm ir jāpiešķir pastāvīgā iedzīvotāja statuss trešo valstu pilsoņiem, kuri likumīgi un nepārtraukti to teritorijā ir dzīvojuši piecus gadus pirms attiecīgā pieprasījuma iesniegšanas, ja vien – atgādināšu – tie atbilst trim direktīvas 5. un 6. pantā paredzētajiem kritērijiem¹³.

36. Pastāvīgā iedzīvotāja statusa piešķiršanas mērķis un sistēma izskaidro izņēmumus, kurus Savienības likumdevējs ir paredzējis direktīvas 3. panta 2. punktā.

37. Minētajā tiesību normā ir paredzēts:

“Šī direktīva neattiecas uz tādiem trešo valstu pilsoņiem:

- a) kuri dzīvo, lai studētu vai iegūtu arodizglītību;
- b) kam ir atļauja par uzturēšanos dalībvalstī, pamatojoties uz pagaidu aizsardzību [..];
- c) kam ir atļauja uzturēties dalībvalstī, pamatojoties uz aizsardzības papildu veidu [..];
- d) kuri ir pieteikušies, lai tos atzītu par bēgļiem, bet vēl nav pieņemts galīgais lēmums attiecībā uz viņu iesniegumu;
- e) kas uzturas tikai īslaicīgi, piemēram, kā aukles vai sezonas darba ņēmēji vai kā darbinieki, ko amatā iecēlis pakalpojumu sniedzējs, lai nodrošinātu pārrobežu pakalpojumu sniegšanu, vai kā pārrobežu pakalpojumu sniedzēji, vai kuru uzturēšanās atļauja ir formāli ierobežota;
- f) kuriem ir tāds juridiskais statuss, ko reglamentē 1961. gada Vīnes Konvencija par diplomātiskajām attiecībām, 1963. gada Vīnes Konvencija par konsulārajām attiecībām, 1969. gada Konvencija par īpašajām misijām vai 1975. gada Vīnes Konvencija par valstu pārstāvniecību sakarā ar to saistību ar starptautiskām vispārēja rakstura organizācijām.”

38. Minētās normas mērķis, kā tas skaidri izriet no Komisijas priekšlikuma, ir no direktīvas piemērošanas jomas izslēgt personas, kurām nav vēlmes ilgstoši apmesties dalībvalstu teritorijā¹⁴.

13 — Atbilstoši šīm normām trešās valsts pilsonim ir jābūt stabiliem, regulāriem un pietiekamiem ienākumiem, kā arī apdrošināšanai slimības gadījumiem un persona nedrīkst radīt apdraudējumu sabiedriskajai kārtībai un sabiedrības drošībai.

14 — Komisijas priekšlikums, 5.3. punkts.

39. Direktīvas 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir minēti studenti un personas, kuras drīkst uzturēties arodizglītības dēļ. Savā priekšlikumā Komisija ir norādījusi, ka minētās personas drīkst uzturēties tikai uz pagaidu laiku un parasti pēc mācībām atgriežas savā valstī¹⁵. Tā b) apakšpunktā ir atsauce uz personām, kuras izmanto pagaidu aizsardzību, kura – atgādināšu – var ilgt ilgākais gadu¹⁶. Tā c) un d) apakšpunktos ir minētas personas, kuras izmanto starptautisku aizsardzību vai kuru pieteikums tiek izskatīts. Tā f) apakšpunktā visbeidzot ir atsauce uz personām, uz kuru juridisko statusu attiecas starptautiskie nolīgumi par diplomātiskajām un konsulārajām attiecībām un attiecībām ar starptautiskajām organizācijām. Tādējādi ar direktīvas 3. panta 2. punktu tiek izslēgtas dažādas situācijas, kurās trešās valsts pilsoņa uzturēšanās nav uzskatāma par ilgstošu apmešanos.

40. Un šajā kontekstā e) apakšpunktā ir ietverts izskatāmajā lietā aplūkojamais izņēmums.

41. Pretēji direktīvas 3. panta 2. punkta a)–d) un f) apakšpunktos minētajiem izņēmumiem, kuri attiecas uz visai specifiskām situācijām, e) apakšpunktā minētajam izņēmumam varētu būt samērā plaša piemērošanas joma.

42. Pirmkārt, direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā izmantotie vārdi gan to tvēruma (“tikai īslaicīgi”), gan tādēļ, ka tie skaidri norāda, ka pastāv vēl citi gadījumi bez normā pieminētajiem (“piemēram”), neļauj minētajā izņēmumā atainotās situācijas uztvert izsmēļoši.

43. Otrkārt, sakarā ar formāli ierobežotu uzturēšanās atļauju minētās situācijas nav tik skaidri identificējamās kā aukles vai sezonas darba ņēmēju vai darbinieku, ko amatā iecēlis pakalpojumu sniedzējs, lai nodrošinātu pārrobežu pakalpojumu sniegšanu, vai pārrobežu pakalpojumu sniedzēju situācijas.

44. Tomēr, kaut arī direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā ir ticis noteikts izņēmums, tā jēga var būt saskaņā vienīgi ar direktīvas mērķi, kuru es tiku minējis, un normas, kurā tas ietilpst, struktūru.

45. Turklāt šo izņēmumu nevar interpretēt šauri. Tas faktiski ir atkāpe no, pirmkārt, direktīvas 3. panta 1. punktā paredzētā principa, atbilstoši kuram šī direktīva ir piemērojama visiem trešo valstu pilsoņiem, kuri uzturas dalībvalsts teritorijā un, otrkārt, direktīvas 4. panta 1. punktā noteiktajam principam par to, ka likumīga un nepārtraukta piecus gadus ilga uzturēšanās dalībvalsts teritorijā dod tiesības pretendēt uz pastāvīgā iedzīvotāja statusu. Jāatgādina, ka saskaņā ar direktīvas 4. panta 2. punktu uzturēšanās periodi 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā minēto iemeslu dēļ šajā ziņā netiek ņemti vērā. Vienīgi šaura formāli ierobežotas uzturēšanās atļaujas jēdziena interpretācija var nodrošināt šiem pilsoņiem augstu tiesiskās drošības līmeni saistībā ar pastāvīgā iedzīvotāja statusa piešķiršanu.

46. Tomēr direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunkta burts sniedz informāciju par formāli ierobežotas uzturēšanās atļaujas jēdziena tvērumu.

47. Šajā normā ar tās ievadvārdiem skaidri tiek paredzēta tādu pilsoņu situācija, kas “uzturas *tikai īslaicīgi* [17]”. Līdz ar to Savienības likumdevēja sniegtie piemēri vienīgi ilustrē situāciju, kad attiecīgās personas profesija vai nodarbošanās dalībvalstī ir pagaidu rakstura un no tās izriet pagaidu uzturēšanās, un tādējādi attiecīgie pilsoņi nevar nodibināt ciešas saiknes ar dalībvalsti, kurā tie uzturas.

15 — Skat. komentāru par 3. panta 2. punktu (14. lpp.).

16 — Skat. Padomes 2001. gada 20. jūlija Direktīvas 2001/55/EK par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas (OV L 212, 12. lpp.), 2. panta a) punktu un 4. panta 1. punktu.

17 — Mans izcēlums.

48. Attiecībā uz aukles vai sezonas darba ņēmēju vai darbinieku, ko amatā iecēlis pakalpojumu sniedzējs, lai nodrošinātu pārrobežu pakalpojumu sniegšanu, vai pārrobežu pakalpojumu sniedzēju situācijām, kas minētas Komisijas priekšlikumā, Komisija ir precizējusi, ka noteicošais un visām šīm personām kopīgais elements ir to uzturēšanās īslaicīgums, jo tiem nav vēlmes apmesties dalībvalstī, kurā tie uzturas pagaidām¹⁸, kā tas ir arī studentu un personu, kas apgūst arod mācības, gadījumā.

49. Attiecībā uz personu, kurām ir formāli ierobežota uzturēšanās atļauja, situāciju – tā pēc Beļģijas Karalistes ierosinājuma tika pievienota Eiropas Savienības Padomes darba kārtībai¹⁹.

50. Tā kā Savienības likumdevējs šo jēdzienu ir izmantojis pēc dažādiem uzskaitījumiem piemēriem, izmantojot saikli “vai”, tas ir interpretējams tādējādi, ka tas, gluži kā pirms tam minētie piemēri, attiecas uz pilsoņiem, kuru uzturēšanās dalībvalstī ir pagaidu rakstura.

51. Ņemot vērā šo, es uzskatu, ka, liedzot iegūt pastāvīgā iedzīvotāja statusu trešo valstu pilsoņiem, kuriem ir formāli ierobežota uzturēšanās atļauja, Savienības likumdevējs ir paredzējis situācijas, kurās dalībvalstis šiem pilsoņiem ir izsniegušas formāli ierobežotas uzturēšanās atļaujas darbam profesijā vai darbībām, kuru laikā ir nepieciešama pagaidu uzturēšanās to teritorijā.

52. Citiem vārdiem, ar direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktu, manuprāt, nav ļauts izslēgt no tās piemērošanas jomas pilsoņus, kuru uzturēšanās atļauja ir formāli ierobežota ar darbību vai darbu profesijā, kura veikšanai principā vai šīs atļaujas atjaunošanas un/vai pagarināšanas dēļ, ir nepieciešama likumīga un ilgstoša uzturēšanās dalībvalsts teritorijā.

53. Pēdējais minētais gadījums ietver situācijas, kad uzturēšanās atļauja, kaut arī formāli ierobežota ar darbības vai darba profesijā veikšanu, ir tikusi atjaunota un pagarināta un tādējādi trešās valsts pilsonis ir ilgstoši un nepārtraukti uzturējies dalībvalsts teritorijā, kā rezultātā darbības vai darbs profesijā, ko veicis šis pilsonis, ir zaudējuši savu pagaidu raksturu un kļuvuši par ilgstošiem.

54. Manuprāt, šāda interpretācija ir nepieciešama direktīvas lietderīgās iedarbības nodrošināšanai un lai īstenotu tās mērķu sasniegšanu.

55. Ja – kā uzskata Nīderlandes un Beļģijas valdības – dalībvalstīm ļautu uzturēšanās atļaujas atzīt par “formāli ierobežotām” neatkarīgi no attiecīgās uzturēšanās vai darbību pagaidu rakstura, tiktu apieti gan Savienības likumdevēja ar direktīvu iecerētie mērķi, gan tās piemērošanas joma, jo dalībvalstis tādējādi varētu mākslīgi ierobežot tās tvērumu.

56. Pamatojoties uz direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktu un atbilstoši formāli ierobežotas uzturēšanās atļaujas piešķiršanai, dalībvalstis varētu no pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanas izslēgt īpašas trešo valstu pilsoņu kategorijas, kaut arī tie, ņemot vērā to likumīgo un ilgstošo uzturēšanos dalībvalstu teritorijā, būtu tiesīgi iegūt šo statusu.

57. Pirmkārt, tā rezultātā minētajiem pilsoņiem tiktu laupītas no pastāvīgā iedzīvotāja statusa izrietošās tiesības, kuras nav salīdzināmas ar tiesībām, kādas ir formāli ierobežotas uzturēšanās atļaujas turētājiem.

58. Otrkārt, tādējādi minētajiem pilsoņiem tiktu atņemta tiesiskā drošība, kuru ar direktīvu ir iecerēts radīt ikvienam dalībvalstī likumīgi un ilgstoši dzīvojošajam, kā rezultātā tiktu traucēta šo personu integrācija šajā valstī.

18 — Skat. Komisijas priekšlikumu, komentāru par 3. panta 2. punkta d) apakšpunktu (14. lpp.).

19 — Skat. Imigrācijas, robežu un patvēruma stratēģiskās komitejas darba rezultātu (COM(2001) 127, galīgā redakcija) 2. zemspītras piezīme, 4. lpp. Šis ar dokuments numuru 8408/03 ir pieejams Padomes interneta vietnē.

59. Treškārt, šādi tiktu pārrauta taisnīgā attieksme, kura ir jāievēro attiecībā pret visiem trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi un ilgstoši uzturas dalībvalstī. Ja trešās valsts pilsoņa uzturēšanās dalībvalstī pati par sevi nav pagaidu un viņa uzturēšanās ilgums sasniedz piecus gadus, ņemot vērā viņam piešķirto formāli ierobežoto uzturēšanās atļauju ilgumu un skaitu, manuprāt, nav pamata šai personai liegt, pirmkārt, iespēju saskaņā ar direktīvas 4. panta 1. punktu summēt savas uzturēšanās periodus un, otrkārt – neskarot nepieciešamību izpildīt pārējos direktīvas nosacījumus – iespēju pretendēt uz tiesībām un garantijām, kas izriet no pastāvīgā iedzīvotāja statusa.

60. Ceturtkārt, vairs netiktu ievērots tas, kas, ņemot vērā direktīvas preambulas sesto apsvērumu un 4. pantu, veido galveno kritēriju pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai, proti, uzturēšanās ilgums, tā vietā aplūkojot neskaidrākus kritērijus, kas saistīti, piemēram, ar zināmu profesiju vai darbību veikšanu.

61. Izskatāmā lieta, manuprāt, lieliski ilustrē šos riskus, ņemot vērā tās īpašos apstākļus un īpaši *M. Singh* izdoto formāli ierobežoto uzturēšanās atļauju skaitu un kopējo ilgumu²⁰.

62. Viņam tika piešķirta formāli ierobežota uzturēšanās atļauja no 2001. gada 22. oktobra, kura katru reizi tika atjaunota uz noteiktu laika posmu, vispirms līdz 2002. gada 8. septembrim, tad līdz 2005. gada 19. janvārim, tad līdz 2008. gada 19. janvārim un visbeidzot līdz 2009. gada 19. janvārim, kopā vairāk kā septiņus gadus. Pretēji Likuma par vispārējiem grozījumiem Likumā par ārvalstniekiem 14. panta 3. punktam viņa uzturēšanās tādējādi bija pieļauta krietni ilgāk nekā piecus gadus.

63. Nav šaubu, ka *M. Singh* šajā laikā bija nodoms ilgstoši apmesties Nīderlandes teritorijā, kā par to liecina, pirmkārt, viņa darbības, kurām, kā es paskaidrošu, nebija pagaidu uzturēšanās rakstura, kā arī, otrkārt, viņa 2007. gada 30. maija pieprasījums izdot viņam pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauju.

64. Kaut arī *M. Singh* Nīderlandes teritorijā ir nodzīvojis ilgāk nekā septiņus gadus, kas ir krietni vairāk nekā pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai nepieciešamais periods, viņam ir liegta, pirmkārt, iespēja summēt savus uzturēšanās laikposmus šī statusa iegūšanas nolūkiem un tādējādi – iespēja pretendēt uz šo statusu un, otrkārt, tiesiskā drošība, ko ar direktīvu ir iecerēts nodrošināt dalībvalstu teritorijā likumīgi un ilgstoši dzīvojošiem [trešo valstu] pilsoņiem.

65. Turklāt *M. Singh* tika piešķirta formāli ierobežota uzturēšanās atļauja darbam tādā profesijā, kura pēc būtības nav pagaidu rakstura un kura ir ļoti atšķirīga no aukles, sezonas strādnieku vai studentu situācijas, kuru uzturēšanās ir ierobežota laikā un kuriem nav nodoma integrēties dalībvalstī, kuras teritorijā viņi tobrīd uzturas.

66. Kā izriet no iesniedzējtiesas nolēmuma, ir nešaubīgi, ka garīgā vadītāja vai reliģijas skolotāja uzturēšanās atļauju var pagarināt uz nenoteiktu laiku. Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka atbilstoši Imigrācijas un integrācijas ministrijas 2006. gada 11. maija vēstulei praksē daudzi [trešo valstu] pilsoņi, kuri šādā ziņā uzturas Nīderlandē, to neatstāj, daudzos gadījumos viņu uzturēšanās ir ilgstoša un tostarp minētais ministrs nākotnē garīgo vadītāju un reliģijas skolotāju situāciju vairs neuzskatīs par pagaidu rakstura. Katrā ziņā, kā norādījusi iesniedzējtiesa, ir svarīgi atzīmēt, ka kopš 2002. gada 1. janvāra šiem pilsoņiem ir jāmacās holandiešu valoda un jāintegrējas sabiedrībā.

67. Nīderlandes valdība arī atbilstoši iesniedzējtiesas paustajam atzīst, ka garīgo vadītāju un reliģijas skolotāju uzturēšanās Nīderlandes Karalistes teritorijā netiek uzskatīta par pagaidu rakstura.

20 — Papildu ilustrācijai skat. 2009. gada 26. oktobra Paziņojumu sakarā ar lūgumrakstu 0118/2008, kas Eiropas Parlamenta lūgumrakstu komitejā iesniegts sakarā ar direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunktā paredzētā izņēmuma piemērošanu Kiprai; dokuments pieejams Parlamenta interneta vietnē. Šajā lūgumrakstā kompetentajam valsts iestādēm tika pārmests, ka tās ir atteikušās piešķirt pastāvīgā iedzīvotāja statusu trešās valsts pilsoņiem, kurai bija formāli ierobežota uzturēšanās atļauja kā māsainiecības izpalīdzībai, kaut arī viņas atļauja bija vairākkārt atjaunota, kā rezultātā viņa likumīgi deviņus gadus bija dzīvojusi Kipras teritorijā.

68. Patiesībā un kā es tiku atzīmējis šo secinājumu 15. punktā, Nīderlandes iestādes nesen ir veikušas reformu – kura gan vēl nav stājusies spēkā –, kuras ietvaros tika grozīts 2000. gada Dekrēta par ārvalstniekiem 3.5. pants, lai garīgajiem vadītājiem un reliģijas skolotājiem ļautu pretendēt uz pastāvīgā iedzīvotāja statusu.

69. Līdz ar to ir jāatzīst, ka šo pilsoņu uzturēšanās Nīderlandē nav pagaidu rakstura un tādējādi tiem izsniegtās uzturēšanās atļaujas uz noteiktu laiku, kas izriet no ierobežojuma saistībā ar garīgā vadītāja vai reliģijas skolotāja darbību veikšanu, nav uzskatāmas par “formāli ierobežotām” direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunkta izpratnē.

70. Ņemot vērā visus šos apsvērumus, es uzskatu, ka direktīvas 3. panta 2. punkta e) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tādi dalībvalsts tiesību akti kā pamata lietā, ar kuriem pastāvīgā iedzīvotāja statuss tiek liegts tādiem trešo valstu pilsoņiem, kuriem ir uzturēšanās atļauja, kas formāli ierobežota ar tādas profesijas vai darbību veikšanu, kuras īpašību vai atļaujas atjaunošanas un/vai pagarināšanas dēļ ir nepieciešams likumīgi un ilgstoši uzturēties šīs valsts teritorijā.

IV – Secinājumi

71. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, piedāvāju Tiesai sniegt *Raad van State* šādu atbildi:

Padomes 2003. gada 25. novembra Direktīvas 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji, 3. panta 2. punkta e) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka tam ir pretrunā tādi dalībvalsts tiesību akti kā pamata lietā, ar kuriem pastāvīgā iedzīvotāja statuss tiek liegts tādiem trešo valstu pilsoņiem, kuriem ir uzturēšanās atļauja, kas formāli ierobežota ar tādas profesijas vai darbību veikšanu, kuras īpašību vai atļaujas atjaunošanas un/vai pagarināšanas dēļ ir nepieciešams likumīgi un ilgstoši uzturēties šīs valsts teritorijā.